

N:o 34.

Ank. till Riksd. kansli den 16 mars 1900, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af fyra till kronoparken Uttersberg i Vestmanlands län hörande jordområden.

(I. A.)

Jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 19 augusti 1898 hade, enligt hvad i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 37) af den 2 februari innevarande år meddelas, för bildande af kronopark, af Uttersbergs nya aktiebolag för statsverkets räkning inköpts, bland andra fastigheter, hemmanen 1 mantal Båren eller Born, $\frac{1}{2}$ mantal Masmästarbo, 1 mantal Skärviken och $\frac{1}{4}$ mantal Ammesbo eller Vestra Ammesbo i Skinskattebergs socken samt $\frac{1}{2}$ mantal Sör Tulinge eller Södra Tulinge i Heds socken af Vestmanlands län.

I skrifvelse den 23 november nästlidet år hade domänstyrelsen anfört, att, ehuru vid kronans markförvärf för bildande af nya kronoparker större inegoområden ofta fränskilts för att af säljarne bibehållas, det oaktadt flerstädes en del odlad jord måst ingå i köpen. Der denna i mindre parceller låge spridd öfver utmarken, vore dess bibehållande i

kronans hand fast hellre till fördel än olägenhet, derigenom att de små jordbrukens arrendatorer, till öfvervägande antal torpare, bildade en för kronoparkernas skötsel behöflig fast arbetarestam. Men der de odlade områdena vore af större utsträckning och der tillräckliga arbetskrafter för skogsskötseln kunde utan svårighet erhållas genom legning, vore inegojordens bibehållande i kronans ego ur nyssnämnda synpunkt utan betydelse. I sådana fall skulle den odlade jordens afyttrande medföra fördel för kronan genom minskning af förvaltningsbestyret, på samma gång som den enskilde sattes i tillfälle att egna jorden den mest vinstgivande skötsel. Derförutom kunde i tätt bebyggda orter samt i närheten af industriella anläggningar och jernvägsstationer en del mindre jordbrukslägenheter, jemväl smärre områden af utmark, utan olägenhet för kronoparkerna afsöndras för att under ständig besittningsrätt upplåtas åt enskilde, som sökte tillfälle att förvärfva sig egna hem.

Hvad särskildt anginge först omförmälda köp hade vid detsamma visserligen ganska betydliga inegoområden jemte sjelfva Uttersbergs bruk undantagits från köpet för att af säljaren bibehållas, men det oaktadt hade öfverjägmästaren i Berglagsdistriktet vid af honom verkställd utredning funnit, att åtskilliga af de med samma köp följande inegoområden kunde frånskiljas den nybildade kronoparken Uttersberg, utan att kronoparkens gränser derigenom i väsentlig mån försämrades eller andra olägenheter deraf vållades. På grund deraf hade ock öfverjägmästaren föreslagit, att vissa inegolotter äfvensom för gränsernas reglering en del mindre utmarksområden, hufvudsakligast betesmark, måtte skiljas från nämnda kronopark för att afyttras.

För egen del hade domänstyrelsen hemställt, att fyra särskilda invid eller i närheten af statsbanan Krylbo—Örebro eller intill den af Uttersbergs nya aktiebolag bibehållna mark belägna områden, tillhörande, ett hemmanen Born och Masmästarbo samt ett hvardera af hemmanen Skärviken, Vestra Ämmesbo och Södra Tulinge, måtte försäljas, dervid dock borde från försäljningen undantagas ett å det till Vestra Ämmesbo hörande området beläget soldattorp.

Beträffande dessa områden inhemtades af öfverjägmästarens berörda utredning, att den till försäljning ifrågasatta delen af hemmanen Born och Masmästarbo vore försedd med åbyggnader och innehölle tillsammans ungefär 71,82 hektar, hvaraf 40,37 hektar tomter, åker och äng samt 31,45 hektar skogs- och betesmark; att det under hemmanet Skärviken lydande området, till hvilket hörde åbyggnader, tegelbruk och

en gammal såg, innehölle tillhopa ungefär 162,19 hektar, hvaraf 55,03 hektar tomter, åker och äng, 93,47 hektar skogs- och betesmark samt 13,69 hektar vatten; att det till hemmanet Vestra Åmmesbo hörande området, kalladt Latbo, hvilket, brukadt under hemmanet Skärviken och i saknad af nödiga ekonomibyggnader, domänstyrelsen ansåge böra afyttras tillsammans med det under sistnämnda hemman lydande området, innehölle tillsammans ungefär 81,95 hektar, hvaraf 31,27 hektar tomter, åker och äng, 32,71 hektar skogs- och betesmark samt 17,97 hektar vatten; samt att det till hemmanet Södra Tulinge hörande området vore försedt med i godt skick varande åbyggnader och innehölle tillhopa ungefär 167,04 hektar, deraf 95,88 hektar tomter, åker och äng, 59,26 hektar skogs- och hagmark samt 11,90 hektar vatten.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva,

dels att omförmälda, till hemmanen Born och Masmästarbo, Skärviken, Vestra Åmmesbo samt Södra Tulinge hörande områden finge, med undantag af ett soldattorp å det till Vestra Åmmesbo hörande området, efter förutgången saluvärdering samt i laga ordning verkställd egostyckning eller afsöndring fränskiljas kronoparken Uttersberg och å offentlig auktion utbjudas till försäljning med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1902, dock med kronan förbehållen rätt, beträffande det till hemmanen Born och Masmästarbo hörande området, att fritt begagna väg öfver området för virkes- och koltransport från den vid hemmanen behållna utmarksdelen äfvensom plats vid stranden af sjön Nedra Vettern för aflastning af flottgods, samt, beträffande det till Vestra Åmmesbo hörande området, att flotta virke i det området angränsande vattendrag,

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar inflöte, finge, på samma sätt som köpeskillingarna för försälda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Utskottet har visserligen velat ifrågasätta, huruvida det icke kunde vara lämpligare, att vid försäljningen af det till hemmanen Born och Masmästarbo hörande området den del af stranden vid sjön Nedra Vettern, som må vara för aflastning af flottgods erforderlig, ifrån området undantoges, än, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, vilkor göres om kronan förbehållen rätt att för nämnda ändamål fritt begagna densamma. Då utskottet emellertid är förvissadt om, att beträffande såväl

detta som öfriga med försäljningen förbundna förbehåll sådana åtgärder vidtagas, att desamma blifva för staten för all framtid fullt betryggande, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 mars 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
